

Landskap: *Småland* Upptecknare: *Karl Nilsson, Kalavik*
Härad: *Kinnared* Berättare: " " "
Socken: *Kalavik* Berättarens yrke: *lantbrukare*
Uppteckningsår: *1966* Född år *1897* i *Kalavik*

Skräddare, sömmerskor och konfektion, s. 1-17. LMF 131

Skräddare Sömmerskor och Konfektion.
Ambulerande Skräddare.

Bid sekelskiftet 1900 var det flera Skräddare som gick från gård till gård och syde på de flästa bondgårdarna sydes kläderna hemma på gården att sy kläderna hemma slutade nägot före 1920. Efter denna tid började skräddarna att övergå till att sy hemma hos sig i de flästa fallen var det skräddaren som ej ville fara från den ena gården till den andra symaskinen var omtälig och i många fall fick man bära den vägarne voro dåliga och maskinen tung och omtälig. Den siste skräddaren som gick bort och syde var nägot före 1910 hans verksamhets område var nästan hela Hälvsjö socken och en del utom socknen han brukade hava 2 gesäller och när han ej var på bygden och syde

LMF 131

7/12-66

arbetade han i sin verkstad senare blev
även hans söner skrädare och övertogs yrket
men arbetade endast på sina verkstäder.
Denne skrädare hade även ko och arrenderade
en del smålyckor det var för att han skulle
slippa att köpa mjölk.

Hos somliga familjer som var många
familjemedlemmar var skrädaren där två
gångar om året och de som var mindre en
gång somliga kallade på honom när det behö-
des och skräddaren hade tid att komma.
Några bestämda tider var det ej för någon
varken skrädaren eller kunden. Här se-
tog om kläder till en begravning eller
bröllop de fick gå före andra.

Mat hade han alltid på arbetsplatsen där han
arbetade. Huruvida kunde vara olika var han
långt från sitt hem var han kvar över natten.

men var det nära hans hem gingo de hem till sitt arbetsrummet var familjens vardagsrum. Där han sov för natten var ett vindskum eller kammare, Maten serverades i ett rum intill arbetsrummet fanns ej annat serverades det i arbetsrummet och maten intogs till sammans med husfaders om han var hemma. Därefter intogo de övriga måltiden särskilt barnen äto efter.

Denne skräddare hade två gesäller var det mycket att göra i verkstaden kunde den ene få vara hemma och arbeta. Skräddaren och den andre gesällen gick till stället som hade kallat dem. Bille han hava arbetet portare undanstökat komma de alla tre Mästaren tog mål av de som skulle hava sytt klippte till tyget provade och des emellan

syde. De redskap han hade med sig var
semaskin, präsjärn, (Päasejääsi), sax, vax
krita, nålar.

Kunden hade i förväg skaffat sig tyg, foder
i de flesta fall var det hemvävt det var
badmull, slampetyg vilket värdes i hemmet
och sedan skickades bort till färgning och
och slampning. Samt blårändigt bommar
tyg av bomull, somliga kallade byxor
för slatrabysa. slatrabysor fodret värdes
i hemmet. Somliga skickade av ull och
stickylle till vävning vid någon fabrik
såsom Salströmska eller Ljåles i Alvestad
Knappar tråd till handhålls av kunden
De han syde till var familjens manliga ej
barn till dem syde sammerkan. Någon gång
till drängen, Annars brukade tjänstefolket
läta sy hemma hos skräddaren. De kläder

han syde var reskappar ulstrar rockar korttymer
alla kläder gjordes färdiga av skräddarna.

Några made journaler hade han ej med sig
det började senare. Tet enda han frågade efter
var om man ville ha enradig eller tvåradig
kavaj. På kappor och rockar om det skulle vara
slejt i ryggen vilken gick att ändra med
ett par knappar. Denne skräddare tog mått
med ett måttband och antecknade det i en
anteckningsbok.

Men jag minns en annan äldre han var
född omkring 1840 och sydde hemma hos sig
han tog mått med ett snöre och för varje
mått slog han en knut på snöret därefter
lade han in snöret i det med havda tyget
vilket sedan klipptes efter de knutarna han slagit
på samma gång som tyget lämnades bestäm-
des tid för avhämning av korttymen jag vill

minnes att han tog 2,50 eller 3 kronor i arbetslön för en kostym år 1910. någon provning förekom ej hos denne skräddare, Han kallades skräddaren på ekekullen och inne i rummet stod ett stort bord en gammal symmaskin två spalakna sängar en bokhylla med religiösa böcker samt soffa ett par byråer och några stolar vid fönstren mindre bord på borden var liljor vilka han kallade Saron's lilja samt myrten och Krusiania-träd. Lagning var ej mycket skräddaren utförde däremot förekom ändring i en del fall samt ompråkning.

Belysningen var fotogen och hängde över skräddare bordet och var den ej lys kraftig fick ljus tändas. Så övergår jag till arbetet bortä var skräddaren bortä hos någon började han vid sju tiden vid 8 tiden var det frukost

vid 10 tiden blev det Kaffe och Klockan / midley 4.
meraften Kvålsmat natten vid 8 tiden

November december togo Skräddarna fritt en
liten stund när det började att skemma
denna tid gingo de ut för att lugta på sig och
de kallade det för att kasta skemne. När det
var mer skemmat tändes lampan och arbetet
började och fortsatte tills 7 tiden på kvällen
lampan fick ej tändas förän det hade blivit
mörkt för att då två lysle det det lysle även
från fönstren.

Skräddaren hade gott anseende och ibland
stälde han till veagille då hans kunder
körde till honom ved. likaså ortagille då
han fick mjölk till ort. Skräddarens
umgängels krets var hans närmaste grannar
en stor del av byns kalas var han med på
Några förtroende uppdrag var det ej som

Skräddaren innehafde Yrket ansågs varken som bra eller dåligt hade han arbete klarade han sig lika bra som övriga. Men det var olika skräddare somliga ginga omkring vid 1900 för 75 öre om dagen men det var de som endare sydde mindre passande kläder de som det ej var så nära med samt fallar. En riktig skräddare var efter 1900 4-5 kronor för mästaren och 2,50 eller 3 kronor för gesällen samt mat och husrum. Lärlingar fingo gå för bara maten samt någon krona i veckan till att de kunde göra något. Skräddarna kommo från bönder och torpare. Skräddaren började som lärling hos någon skräddare blev gesäll och sedan börja som egen skräddare. Vid 1900 talets början fanns inom Halvsås socken med en folkmängd av 1100 personer 3 hofarta skräddare som sydde kostymer och rockar

semē 2 sē som enderē syde byxor och del som ej
var så naga med pasform eller dylikt de syde även
fäller Den ena av dem kallades Botele Pälle och den
andre skräddaren i Rom.

En historia har jag hört om en skräddare hangick
från gård till gård och kallades med smeknamnet
Göken hans namn var Petter Jönsson han
var kommen till en gård för att sy hangick
under smeknamnet Göken på gården fanns
en mindre son och modern där förbjöd pojken
att säga göken så länge skräddaren fanns på
gården han fick endast säga Petter Jönsson
En dag kommer pojken in med andan i
halsen Moå Moå nu har Petter Jönsson
flugit upp i astraken apeln å galä.

En gammal räkneramsa var skräddarna
kommer med är följande. Sexton skräddare
vägde ett pund med sex å bax å maal å tior å

pråsejajärnet ovan på du ska gå.
ett annat Han å Majå som ägn skräddare.
ett annat. Skräddare skrynkul bårn må
svarade skaonka å sonala bårn.
Skall hava hänt någon gång på 1800-talet. Skräddaren
var på ett ställe och tyde det började att åska
på dagen. Gesällen som han hade med sig
garde att för att hämma åska och knallarna
han rev mer pråsejärnet hämnade blieten
med att svänga med armarna. Men när
han kallit på en stund slog åska ner och
dödade honom de övriga blevo överlevande

Skräddare med utslutande fäst verksamhet
vid 1925 fanns inom Skelösbik endast en
Skräddareverkstad denne skräddare ägde
ett hus som på nedre botten var ett större
rum två mindre kammare samt kök och

parstue övervåningen var inred till två rum. Det ena av dessa var skräderiverkstäden som endast användes ^{som} verkstad i rummet fanns ett större bord syonaskins präbräda präsjärn vilket eldades med kol vedspis ett par stolar på väggarna var made förmaler bänkel och metersmätt.

Han sålde även tyg till de som ville köpa så att prover på tyget även fanns. Han arbetade ensam förutom att hans hustru ibland kunde hjälpa honom med en del enklare arbeten han syde även tyg som kunden kom med. Men man fick kostymen fortare om man köpte tyget av honom han syde rockar kostymer kappor storbåstar till damer syde han kappor. Modellen bestämdes av kunden. Han tog mått med måttband och antecknade det i en anteckningsbok vilken han hade i bordet

Jag vill minnas att han får att se en kostym
tog 10 kronor 1925 för att sedan öka på priset tills
att han upphörde. Provsning var endast en gång
då kavajen provades spegel fanns i verkstaden
Han åtog sig ej någon omsynning av gamla
kläder. Däremot tog han mot kläder för om-
präsnig för det tog han 1-2 kronor.

Han hade kunder både från den egna försam-
lingen och från trakten däromkring.
Utbildningen hade han fått från sin faders
verkstad vilken han efter fadern övertog
alltså härstammade han efter skräddare
Han umgicks med traktens folk var med på
byns kalas några förtroende uppdrag hade han
ej. Den enda bisysslan var jakt på frilid
De enda djur han ägde var hund och katt
vid 1925 hade skräddaren fullt upp att göra
var och en låta se sina kläder hos honom

Omkring 1950 började skräddarna få allt mindre
med arbete folk köpte sina kläder färdiga
och skräddarna blevo arbetslösa. De blevo på
så sätt tvingade att sälja sitt hem som i regel
har blivit ett sommarhem för någon stadsbo
och skräddaren kommit till staden och i bästa
fall fått arbete på något sejeri.

Sömmerskor.

Omkring 1900 inflyttade till Halvskib två stycken
sömmerskor och började att sy framtimmens
kläder de kommo från gransöcknen jät
Dessa sömmerskor voro ogifta och förblevo det
de syde kvinnors kläder och till barn även till
pojkar fram till låsåldern. Konfirmations kläder
sydes alltid av skräddaren dessa sömmerskor
åtog sig ej någon lappning eller lagning
ej håller linne sömnad. De syde även brudkläd-

ringar samt kläde brudar med slöjja och
Myrtens krans därför voro de även med på
brölloppet. Alla samhällsgrupper anlätade dem
De gingo de första åren bort till gårdarna och
syde för dagen. Det var det samma som för
skräddarna sömmer skorna voro något
billigare 3 kronor 350 om dagen samt kost och
logi 1910. Sömmerskan hade madejournaler
provnigen var mera än hos skräddaren.

Måtttagningen var genom att sömmer skan
klippte en lång pappersremsa och i denna
remsa klippte hål och hak i remsan för de olika
måtten. Numera finnes det ej någon sömmer skan
som syr här i Kalvsby.

Familjemedlemmarnas klädsömnad.

Bid 1900 syddes det mesta i hemmen av familj-
medlemmarna husmodern syde en del enkla
kläder både till sig själv och till barnen tjäns-

Lepalket fick även hjälpa till att sy skjortor under
kråder tyget tyget var hemvävt och tråden spans
i hemmet av lintågor och tvinnades och
kallades tvinnatråd jag har ett sådant nys-
tan före 1900 saknades symarkin här i Kalvshitt
även före 1900 var det skräddare som gingoomking
och då syddes allt för hand tråden var tvinnatråd
byxorna var av skåttefall och ofärgade jag har
hört att de till en början då de voro nya skulle
vara förskräckliga till att skäras genom att
då var skåvor från linet. Skräddaren
sydde även fallar på den tiden och till dem
användes tvinnatråd väven över färskinnen
var av lingarn och skingato här från ho
som man ryktade bort då de fälde det spans
tillsammans med lin eller ull användes till
ov i väven även påsar sydde skräddaren
så kallade påsar tröja fickorna fingo lära sig

sy och sticka i hemmet. Strumpor stickades alltid hemma av hemsprunnen eller vilken även kardades hemma och de som stickade och span var fruntimren. Kardningen kunde förekomma till någon av de manliga kardade eller skrebbade Ullen. En del hem förekommer handstickning av strumpor fortfarande Konfektion.

ibland har man fått köpa kläder så länge någon minnes. Men i början på 1900-talet var det någon landbo som köpte sig en färdig sydd kostym den blev dyrare än om skrädaren sydde den. Däremot köptes en stor del tyget av växt-handlarna. I början av 1900-talet besökte landbygden av judar som gick omkring och sålde tyger. Saknades pengar bytte de till sig silver saker såsom brocher, tumlare, bågare och så för att köpa tyg. Många blev lurade genom att de

ACC. N:R M. 16718:17.

ij förrådade värdet både på tyget och det de bytte
bort. På postorder kunde man köpa men det
var bara i en del fall och de varor man köpte
var underkläder bluskar.
Numera köper alla Konfektions Syda kläder

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND